

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ



ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

Мєрімєріна Анна Ігорівна, Рєпнова Тєтяна Пєтрівна ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗАХОПЛЕНОСТІ РОБОТОЮ І ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	99
Мороховець Марія Віталіївна ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОР СТРЕСОСТІЙКОСТІ.....	101
Павзюк Анатолій Анатолійович КОМАНДНЕ ЛІДЕРСТВО ТА КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	104
Плахотнюк Маргарита Вікторівна ВПЛИВ СТИЛЮ ПРИВ'ЯЗАНOSTІ НА ХАРАКТЕР РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ У МОЛОДІ.....	107
Приходько Єлизавета Віталіївна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ У ШКОЛІ.....	109
Ремська Софія Олегівна МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ У СТУДЕНТІВ: ФАКТОРИ ТА ЧИННИКИ.....	111
Рєпнова Тєтяна Пєтрівна ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З БОЙОВИМ СТРЕСОМ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	114
Романов Кирил Русланович, Чачко Світлана Леонідівна ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ЖИТТЯМ.....	118
Романок Анастасія Сергіївна ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ НА ВНУТРІШНІЙ КОНФЛІКТ ЖІНКИ У ПРИЙНЯТТІ ФЕМІНІСТИЧНИХ ІДЕЙ.....	120
Соколова Катерина Ігорівна ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СПІВЗАЛЕЖНОСТІ З ЕМПАТІЄЮ У СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ.....	122
Сорокопуд Ольга Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕНТРУВАННЯ УВАГИ У РІЗНИХ ВИДАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ.....	124
Статива Наталія Георгіївна, Кернас Андрій В'ячеславович ТРИВОЖНІ РОЗЛАДИ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ В ДИТЯЧОМУ ТА ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ. ВИДИ ТРИВОЖНОСТІ.....	127

Плахотнюк Маргарита Вікторівна
здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології
Національний університет «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент Шмаленко Ю.І.

ВПЛИВ СТИЛЮ ПРИВ'ЯЗАНOSTІ НА ХАРАКТЕР РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ У МОЛОДІ

Трансформаційні процеси в суспільстві зумовлюють зміни у сфері міжособистісних взаємин, зокрема в характері романтичних стосунків молоді. Теорія прив'язаності, започаткована Дж. Боулбі, пропонує концептуальні засади для розуміння глибинних механізмів формування та функціонування близьких взаємин. Як зазначає сам Боулбі, «прив'язаність супроводжує людину від колиски до могили», визначаючи патерни міжособистісної взаємодії на всіх етапах життєвого шляху [1, с. 45].

Прив'язаність як психологічний конструкт є системою внутрішніх робочих моделей, що формуються у ранньому дитинстві та визначають очікування, сприйняття та поведінку особистості у близьких стосунках. Відповідно до теоретичних положень М. Ейнсворт, яка розвинула концепцію Боулбі, виділяють три базові стилі прив'язаності: надійний (безпечний), тривожно-амбівалентний та унікаючий [2, с. 78]. К. Бартоломью та Л. Горовіц запропонували чотирикомпонентну модель, доповнивши класифікацію Ейнсворт дезорганізованим стилем прив'язаності [3].

Теоретичний аналіз наукової літератури свідчить, що стиль прив'язаності здійснює суттєвий вплив на різні аспекти романтичних стосунків. Зокрема, за даними досліджень Хазан і Шейвера, особи з надійним стилем прив'язаності демонструють вищий рівень довіри, самовідкриття та задоволення стосунками [4, с. 512]. Вони здатні до збалансованого поєднання близькості та автономії, ефективніше вирішують конфлікти та проявляють більшу емпатію до партнера.

Тривожно-амбівалентний стиль прив'язаності характеризується гіперактивацією системи прив'язаності, що проявляється у надмірній стурбованості стосунками, страху покинутості та ревнощах, що пояснює схильність осіб з цим стилем прив'язаності до емоційної залежності та розмивання особистісних кордонів у романтичних взаєминах.

Унікаючий стиль прив'язаності проявляється в деактивації системи прив'язаності, емоційній відстороненості та уникненні близькості, це є захисним механізмом, спрямованим на запобігання потенційному розчаруванню та болю від відкидання. У романтичних стосунках це може виявлятися у дистанціюванні при спробах партнера досягти емоційної близькості.

Дезорганізований стиль прив'язаності характеризується відсутністю послідовної стратегії побудови близьких стосунків, що проявляється у суперечливих патернах поведінки: поєднанні прагнення до близькості з різкими періодами відчуження, непередбачуваними емоційними реакціями та дезадаптивними стратегіями вирішення конфліктів.

Концептуальний аналіз дозволяє виділити кілька ключових параметрів романтичних стосунків, на які впливає стиль прив'язаності: емоційна близькість, регуляція меж, рівень довіри, реакція на конфлікти, стресостійкість стосунків, баланс автономії та взаємозалежності, здатність до інтимності. Зазначені параметри формують цілісну систему, що визначає якість та стабільність романтичних взаємин.

Важливо зазначити, що стиль прив'язаності не є статичним конструктом. Значущі міжособистісні стосунки у дорослому віці можуть модифікувати внутрішні робочі моделі прив'язаності, що відкриває перспективи для психотерапевтичних інтервенцій, спрямованих на формування більш адаптивних патернів прив'язаності у романтичних стосунках.

Протягом останніх десятиліть теоретичні концепції прив'язаності збагатилися нейробіологічними дослідженнями. Як стверджує Шор, різні стилі прив'язаності пов'язані з особливостями нейрогуморальної регуляції та функціонування певних структур головного мозку, що дозволяє розглядати феномен прив'язаності як біопсихосоціальний конструкт, що інтегрує біологічні, психологічні та соціальні аспекти [5].

Таким чином, теоретичний аналіз проблеми впливу стилю прив'язаності на характер романтичних стосунків у молоді дозволяє дійти висновку про наявність суттєвих зв'язків між ранніми патернами прив'язаності та особливостями формування і функціонування близьких взаємин у дорослому віці. Надійний стиль прив'язаності створює основу для здорових, задовольняючих романтичних стосунків, тоді як ненадійні стилі (тривожно-амбівалентний, унікаючий та дезорганізований) пов'язані з різними типами дисфункціональних патернів взаємодії.

Список використаних джерел

1. Bowlby J. Attachment and Loss. Volume II. Separation, Anxiety and Anger. Pimlico, 1998. 512 p.
2. Ейнсворт, М.Д., & Белл, С.М. Прихильність, розвідка та розлука: ілюструється поведінкою однорічних дітей у дивній ситуації. *Розвиток дитини*, 1970, №41 (1), С.49-67.
3. Bartholomew, Horowitz, Kim, Leonard, M. Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *American Psychological Association. Journal of Personality and Social Psychology*, 1991, №61(2), P.226-244. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.61.2.226>
4. Hazan C., Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1987. Vol. 52(3). P. 511-524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
5. Schore, A. N. The neurobiology of attachment and early personality organization. *Journal of Prenatal and Perinatal Psychology and Health*, 2002. №16, P.249-264.

Ключові слова: стиль прив'язаності, романтичні стосунки, надійна прив'язаність, ненадійна прив'язаність, молодь, міжособистісні взаємини.

Key words: attachment style, romantic relationships, secure attachment, insecure attachment, youth, interpersonal relationships.

Приходько Єлизавета Віталіївна

здобувачка 4 курсу факультету психології, політології та соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент Шмаленко Ю.І.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ У ШКОЛІ

У сучасну цифрову епоху соціальні взаємодії школярів дедалі частіше виходять за межі класних кімнат і переходять у віртуальний простір. Разом із цим зростає й кількість випадків булінгу, у тому числі й кібербулінгу, що негативно впливає на психологічний стан дітей. Тема профілактики булінгу набуває особливої актуальності в умовах інформаційного перевантаження, високого рівня тривожності та соціальної напруги в шкільному середовищі.

Булінг у школі визначається як систематичне насильство з боку однолітків, яке може бути як фізичним, так і психологічним, а в цифрову епоху – й віртуальним [3]. Низька самооцінка, соціальна ізоляція, слабка ідентичність – одні з чинників, які підвищують вразливість підлітків до булінгу або ж сприяють їхній агресивній поведінці.

Згуртованість колективу є важливим ресурсом для подолання конфліктів та запобігання насильству. Високий рівень підтримки, прийняття та довіри між учасниками групи створює безпечний простір, де підлітки можуть відчувати себе цінними і захищеними.

Психологічні тренінги, зокрема ті, що спрямовані на розвиток самооцінки й згуртованості, демонструють ефективність у профілактиці булінгу [2]. Самооцінка виступає як внутрішній регулятор поведінки: учень із адекватною самооцінкою здатен захистити власні кордони й не вдається до агресії як форми самоствердження.

Згідно з концепцією соціального навчання А. Бандури, агресивна поведінка може засвоюватися через спостереження за подіями у соціальному та цифровому середовищі [4]. В умовах, коли діти щоденно перебувають в інформаційному полі, зростає ймовірність копіювання моделей агресії, зокрема у випадках, коли агресор отримує соціальне підкріплення. Це ще більше підкреслює необхідність активного втручання психолога у шкільне середовище.

Важливо також звернути увагу на роль педагогічного колективу у запобіганні булінгу. Згідно з дослідженнями, формування клімату взаємоповаги, відкритості й безпечного простору починається з дорослих моделей поведінки, які спостерігають діти. Таким чином, профілактика булінгу повинна бути спрямована не лише на учнів, а й включати навчання вчителів та батьків основам психологічної безпеки, емоційної грамотності та ненасильницької комунікації.